

Asia: VN/12734/2019

Pakkoavioliiton mitätöinti ja ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustaminen

Suomessa pakottamalla solmitun avioliiton päättäminen

- 1. Arviomuistion luvussa 2.1 on käsitelty Suomessa pakottamalla solmitun avioliiton purkamismenettelyä ja ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan pakottamalla solmittu avioliitto voitaisiin kumota. Kumoamisen oikeusvaikutukset olisivat samat kuin avioerossa. Kannatatteko ehdotusta?**

Kyllä

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

Puollamme tätä vaihtoehtoa, koska tämä turvaa näkemyksemme mukaan parhaiten avioliiton pakotetulle oikeudellisen ja taloudellisen suojan, ja mahdollisten jo syntyneiden lasten asemaa.

- 2. Arviomuistion luvussa 2.2 on käsitelty Suomessa alaikäisenä tai muusta avioliiton esteestä huolimatta solmitun avioliiton purkamista ja päädytty siihen, että tarvetta lainsäädäntömuutoksiin ei ole. Oletteko johtopäätöksestä samaa mieltä?**

Kyllä

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

Ei tunnu tarpeelliselta luoda erillistä sääntely tapauksille, jossa jo olemassaolevia säännöksiä on tietoisesti rikottu, etenkin, kun tällaisia väärinkäyttötilanteita ei ole muistion perusteella todettu lainkaan.

Ulkomailla solmitun alaikäisavioliiton tunnustaminen

- 3. Arviomuistion luvussa 3 on käsitelty ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustamista Suomessa. Arviomuistiossa ehdotetaan nykyisten säännösten täsmentämistä niin, että ulkomailla alle 18-vuotiaana solmittu avioliitto voitaisiin tunnustaa Suomessa vain erityisestä syystä, jos ainakin toinen puolisoista on asunut avioliiton solmimishetkellä Suomessa. Kannatatteko ehdotusta?**

Kyllä

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

Kannatamme ehdotusta sen riskin vuoksi, että heikommassa asemassa oleva, samoin mahdolliset liitosta syntyneet lapset, voisivat joutua kohtuuttoman huonoon asemaan, mikäli ulkomailla solmitut alaikäisten avioliitot jätettäisiin kategorisesti tunnustamatta, tai tunnustettaisiin kategorisesti vasta molempien ollessa täysi-ikäisiä ja molempien näin tahtoessa.

"Tunnustetaan, jollei sitä katsota oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisena" - tämä edellyttää selkeitä ohjeistukset toimivaltaa käyttäville viranomaisille, mikä on lapsen kannalta oikeusjärjestyksen perusteiden vastaista. Näiden tulisi vähintäänkin näkyä lakimuutoksen esitöissä, ja myös hallinnollisissa ohjeissa esim. maahanmuutoviranomaisille. Arviointi voi olla haastavaa, ja vaatii myös asianomaisten viranomaisten kouluttamista myös lasten ja nuorten kuulemisessa.

4. Onko teillä kommentteja arviomuistion jaksossa 3.3 mainittuihin erityisiin syihin, joiden perusteella tällaisen avioliiton tunnustaminen voisi poikkeustapauksessa olla perusteltua?

Ei. Ja pohdimmekin, voiko nämä erityiset syyt ohjata siihen suuntaan, että tämä on vaihtoehto, jota kannattaa ainakin yrittää, ja olisikin hyvä, että näitä mahdollisia erityisiä syitä olisi mainittu lain esitöissä, tai muuttaa muotoilua siten, että määritelmä olisi "erityisen painavista syistä", ja että ennen avioliiton mahdollista tunnustamista molempia osapuolia tulee kuulla.

5. Onko arviomuistiossa ja sen taustalla olevassa selvityksessä arvioitu tunnustamissääntelyn ja -käytäntöjen nykytilan sekä eri vaihtoehtojen etuja ja haittoja riittävän kattavasti?

Kyllä

Perustelut

Kiitos hyvästä ja selkeästä esityksestä.

Muut huomiot

6. Onko teillä muuta lausuttavaa arviomuistiosta tai sen taustalla olevasta selvityksestä?

Selvitys ja esitys olivat selkeät ja eri näkökohtia huolella punnitsevat. Esityksessä kuitenkin todetaan, että ulkomailla solmitut avioliitot voivat tulla esille eri yhteyksissä ja eri viranomaisissa, ja suuri huoli nousi siitä, miten näissä eri viranomaisissa kyetään asiaan reagoimaan ja vastaamaan. Tämä asettaa paineita ohjeistuksille ja koulutukselle.

Hetemäki Inka
Suomen UNICEF ry